

דבר חודש בחודשו

בס"ד

עלון 122 - תמוז ו תשפב' עלון שומעי לקחו של מורנו הרב יואל שוורץ שליט"א
סיומה של ממשלת הזדון. הדמוקרטיה ביהדות. רצון הממשלה להרוס את מוסד הרבנות והרבנים. דמוקרטיה - מעלות וחסרונות. לקראת בחירות. נפלאות הבורא – הרוח. שיחות הגה"צ רבי גדליה איזמן שנכתבו על ידי רבינו

סיומה של ממשלת הזדון

(סנה' צח'): "אין בן דוד בא עד שתכלה מלכות הזלה מישראל!" לא היתה ממשלה כל כך שפלה ומבוזה בגלל התנהגות השרים, וכל חברי הקואליציה כמעט, אם כן נפילת ממשלה זו היא צעד נוסף לקראת הגאולה.

עוד משמעות לנפילתה אחר גסיסה של מספר ימים כיון שחבריה התבזו גם בכך שלא הצליחו להשיג מיד רוב לפיזור הכנסת, זה היה תוספת למה שכבר אמרו עליה שכל תקופת קיומה הייתה לוייה ארוכה עד לבסוף.

ובזוהר נאמר על הכתוב (קוהלת ב, ח) "וְרָאִיתִי אֲנִי שָׁיֵשׁ יִתְרוֹן לְחֶכְמָה מִן הַסְּכָלוֹת כִּי־תִרְוֶן הָאֹר מִן הַחֶשֶׁךְ" - מעלת האור לא ניכרת אילמלא לא היה חושך, כך רצה ה' כביכול להראות את השוני שבין מפלגות שומרי התורה לבין הנהגה חילונית.

הדמוקרטיה ביהדות

בפרשת קורח למדנו כמה עניינים שקשורים בשלטון דמוקרטי, כי זו היתה בעצם טענת קורח (במדבר טו ג) "וַיִּקְהָלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם כִּי כָל הָעֵדָה כָּלָם קִדְשִׁים וּבְתוֹכְכֶם ה' וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהַל ה'". אבל באמת מטרתו של קורח לא הייתה בשביל דאגה לרוחניות העדה, אלא מתוך רצון לקעקע את סמכותם של משה ואהרן. חז"ל אמרו שקורח שאל את משה רבינו: בית מלא ספרים האם חייב במזווה, וכן אם טלית שכולה תכלת האם צריכה פתיל תכלת, הנמשל בטענות אלו היו משה ואהרן, תורה כנגד משה מלמד התורה, וציצית כנגד אהרן שעסק במצוות והדריך אותם בקיום רצון ה' בפועל. ובאמת ההנהגות האלו נצרכות שתיהן, למשל, כמו בישיבה יש ראש ישיבה המתווה דרך בלימוד ומשיג רוחני שעוסק בחינוך. אחד מלמד ואחד מחנך. כך היו משה ואהרן. וקורח רצה לבטל את שניהם.

קורח אמנם טען טענות דמוקרטיות, "כָּל הָעֵדָה כָּלָם קִדְשִׁים", אבל עיקר רצונו היה לבטל את כוחם של משה ואהרן כדי שהוא ימלא את מקומם. וכך קורה הרבה פעמים הצועקים דמוקרטיה חושבים לטובת עצמם, וכך גם הממשלה הנוכחית, דרסה הרבה כללי חברה בשם הדמוקרטיה, דברים הסותרים את הרעיון הדמוקרטי עצמו.

רצון הממשלה להרוס את מוסד הרבנות והרבנים

המשכילים וממשיכי דרכם כמו הרצל וכו' וגם ממשיכיהם בזמננו, דורשים תמיד שהרבנים יעסקו רק בענייני הדת ולא בהנהגת חיי המעשה, וזה רק בשביל להשליט את שלטונם הפוקר על העם.

מכך שקורח היה הראשון הטוען על שלטון העם - הרעיון הדמוקרטי, וזה מראה לנו את רעת הדמוקרטיה, אף שגם כאן בארץ נוהגת דמוקרטיה, ודבר זה כבר עלה על שולחנם של גדולי ישראל בכנסיה הגדולה כשדנו אם להסכים להקמת מדינה

הסיום הסופי לממשלת הזדון היה ביום כ"ג סיון שהוא יום ביטול גזירות המן. כנראה יש סגולה ביום זה לביטול גזירות רעות. (וזה כהמשך לנפילת ממשלת פרס, שרצה אחרי שפוטר ביום פורים דמוקפים מממשלת שמיר להקים ממשלת שמאל והיא נפלה ביום מפלת המן - א' דחול המועד פסח בשנת תש"נ. והרמז בזה להמן כי לפי החפץ חיים כל הלוחם נגד היהדות נחשב לעמלק).

ראש הישיבה מרן הגאון רבי גרשון שליט"א, הודה על הבשורה הטובה, ולכאורה היה לכל אחד לברך הטוב והמטיב, כדין הברכה על שמיעת בשורה טובה. ישנה עצה של הג"ר ר' שריה דבילצקי שבספק ברכת הטוב והמטיב, יאכל פת ויברך ברכת המזון וכשיגיע לברכת הטוב והמטיב יכוון לפטור גם חיובים אחרים.

ראש הישיבה הדגיש שהשמחה גדולה משום שזכות לימוד התורה הוא שמגן על לומדיה, כמו שנאמר (מסכת אבות) "כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ". הדבר אירע סופית בפרשת קורח שגם הוא ערער על סמכות מנהיגי הדור מתוך רצונו להיות בראש. והתקיים גם בימינו הכתוב (ישעיה נד, יז) "כָּל פְּלִי יוֹצֵר עֲלֵיךָ; לֹא יִצְלַח וְכָל לְשׁוֹן תִּקְוִים אֲתָךְ; לְמִשְׁפַּט תִּרְשָׁיעִי זֹאת נִחַלַת עֲבָדֶי ה' וְצִדְקָתְךָ מֵאֵתִי נָאֵם ה'". שלפי הרמב"ם באגרת השמד זה נאמר על שתי הצורות שאומות העולם מבקשים לעקור את היהדות; באלימות ורציחות, או בשכנוע ומלחמה נגד קדושת ישראל כגון הטפות מסיון ביקורת המקרא וכדומה. והבטיח בכתוב הזה שלא יצליחו בשני הדברים.

הגרמנים רצו להשמיד את עם ישראל באושוויץ וכדומה ומה קרה תוצאה מזה! יש היסטוריונים סבורים שאירופה היא שמתה שם, וארצות הברית ירשה את הבכורה בעולם, ולעומת זאת עם ישראל התחדש לאחר השואה ובגללה, שהרי בזכותה היתה העליה הגדולה לארץ ישראל וכן זכו בשלטון יהודי.

רמז לדבר; המילים מאור כשדים (היינו ההצלה מכבשן האש שאברהם הושלך לתוכו על ידי נמרוד) הכתובות בפרשת לך לך בעניין ההבטחה לאברהם לתת לו את הארץ הן בגימ' 621 השווה למילים השואה באירופה.

גם נפילת ממשלת הזדון הזו, היא עדות להגנת ה' על תורתו שהרי מכל החוקים שרצו לחקוק נגד היהדות מעט מאד חוקים הצליחו להעביר בפועל. ועוד, שמפלתם התחילה עם הנסיון להעביר את חוק החמץ, שהביא לפרישת סילמן מהקואליציה, וזה המשך לנפילת ממשלת רבין הראשונה שנפלה בגלל חלול שבת שגרם על ידי קבלת הפנים שערך למטוסים שהגיעו לקראת כניסת השבת. ולנפילת ממשלת ברק בגלל חילול שבת על ידי העברת המשחן בשבת.

ממשלה זו היא מקבילה למה שנאמר (סנה' צ"ז) שיש מושג של גללי חמורו של המשיח, ונראה שיתכן וזו כוונת הגמרא

על הכתוב "ונירם אמר - רשע אין רס", שהכוונה שהרשעים רוצים שכולם יהיו שווים, וכל זה בשביל שהם יוכלו לשלוט.

ריבוי מפלגות לחיוב ולשלילה: המחלוקת על

הורדת אחוז החסימה שיאפשר ליותר מפלגות להיכנס לכנסת - חז"ל אמרו "על קמצא ובר קמצא חרוב ירושלים", והשאלה ידועה, מה אשם קמצא, הוא הרי לא עשה מאומה מלבד היותו ידד של בעל הסעודה, ואת ההלשנה לרומיים וכו' עשה בר קמצא? מהר"ל מבאר דבר נפלא, שקמצא ובר קמצא הם שמות מפלגות, שהשם קמצא מורה על חילוק ופירוד, מלשון קומץ, ושם של קמצא ובר קמצא היה נקרא על שם ענינם שהיו מיוחדים בפירוד וחילוק, וכל בעל מחלוקת היה עושה לו מפלגה וצובר ידידים בשביל המחלוקת, ובעל הבית שבייש את בר קמצא היה ממפלגתו של קמצא ונסמך על כוחה של המפלגה. ומצב נורא זה של מחלוקת הביא לחורבן הבית. כי נתינת כח לכל אחד יש בו סיכון.

ריבוי מפלגות אינו דבר טוב, למרות שזה דבר חשוב לתת דעה לכל אחד, אבל אין טוב לתת עוצמה להרבה ידיים. באמריקה כל סנטור תלוי בדעת הציבור שבאזורו, ובעל כורחו הסנטור צריך לדאוג לאנשי מקומו, לא כן במפלגה רגילה שאינה צמודה למקום מסוים והרבה פעמים מבטיחים לבחור דבר ולאחר הבחירות עושים את ההפך כמו שקרה בממשלה הזו.

במשנה באבות מזכירים חז"ל דוגמה למחלוקת שלא לשם שמים, על קורח וכל עדתו ולא נאמר "קורח ומשה", זאת משום שמפלגת קורח היתה חלוקה בדעות. כמצוי בפריימריז שחברים באותה מפלגה משמיצים זה את זה כדי להתקדם ברשימת המועמדים לכנסת. וזה מראה עד כמה הדאגה היא יותר לעצמם מאשר לחברה.

לקראת בחירות

יש ויכוח בתוך מפלגות הציבור החרדי אם להוריד את אחוז החסימה, וזאת יש לדעת, כי פיצול כח הוא לא רק חסרון בכמות אלא גם בכוח הפוליטי, מאידך נותן אפשרות לקבוצות קטנות יותר להביע את דעתם. אחוז החסימה כרגע מביא לכך שכל מפלגות החרדים חייבים להתחבר ביחד (חוץ ממפלגת ש"ס שלא צריכה לזה כיון שהיא כוללת גם את שאר היעמך בית ישראל", ולא רק את החרדים).

למה גדול החיוב להשתתף בבחירות, שתי סיבות: א. בממשלה הזו ראינו כמה היה חשוב כל נציג חרדי שומר תורה ומצוות. ב. מרן החזון איש טען טענה נוספת שאמנם היתה חשובה בזמנו יותר, והיא, שכל יהודי שמצביע למפלגות החרדיות לא משנה התוצאות, אלא זה מלמד כמה יהודים שומרי תורה ומצוות בעולם, כאלו שאכפת להם מכבוד ה' ורוצים לקדש את שמו בעולם.

נפלאות הבורא - הרוח

"מעלה נשאים מקצה הארץ בקקים למטר עשה מוצא רוח מאוצרותיו" (תהילים קלה, ז). "אש וברד שלג וקיטור רוח סערה עשה דברו" (תהילים קמח, ח). "משיב הרוח ומוריד הגשם" (תפילה שמונה עשרה).

הרוח היא אחת הבריאות החשובות ביותר, ולמרות חשיבותה הרבה, לא מספיק שמים לב להתבונן בחסדי ה' בבריאה מיוחדת זו, וזה מכיון שהיא מצויה כל כך מתרגלים

יהודית בארץ, כיון שהיה נראה שהחילונים הם שיתפסו את השלטון בארץ והוא יהיה שלטון דמוקרטי, והעלו שזה הרע במיעוטו, כי השלטון הדמוקרטי יהיה חייב לכבד את זכות המיעוטים, אך אין זה דבר אידיאלי לעם ישראל, עיקר השלטון רצוי הוא ממלכה של תורה שפועלת יחד עם נביאים או גדולי התורה בראש.

הרצון בעם ישראל להנהיג

אצל עם ישראל בולטת יותר מעמים אחרים השאיפה להוביל את הציבור, כמסופר שמי שהיה נשיא המדינה - ויצמן פגש את נשיא ארה"ב טרומן, והלה שאל אותו איך זה להנהיג את המדינה, ויצמן ענה שזה יותר קשה מארה"ב! ונימק, אתה נשיא על מאתיים מיליון אזרחים ואילו אני נשיא על מיליון נשיאים - תושבי מדינת ישראל...

למה הרצון של היהודי להיות בראש חזק יותר מאשר בעמים אחרים? התשובה: הנשמה של היהודי מרגישה אחריות על העולם, ומזה נובע הרצון להשפיע ולשלוט.

למה אדם רוצה להיות ראשון דוקא, למה הוא צריך להיות בראש? כי המדיניות בכל ענין נקבעת תמיד על פי מי שבראש. ראש הממשלה על הממשלה וכדו'.

עד כמה חשוב לאדם להיות בראש נלמד מדברי הזוהר שגם חטא המרגלים נבע מכך שלא רצו לאבד את משרתם בזמן שיבואו לארץ ישראל. כי רצון השליטה משפיע על האדם מאוד עד שיכול לאבד את עצמו בשביל זה. כמו שירבעם בן נבט שאל: "מי בראש?" ובגלל זה נענה בן ישי בראש, וזה גרם שהוא לא חזר בו מרעתו והפסיד מה שה' הבטיח לו. כמו כן בני שמעון הצדיק בגלל המריבה מי מביניהם יהיה הכהן הגדול נגרמה מזה הקמת מקדש חונוי במצרים.

כיצד מתמנים להיות בראש? אמנם כל משרה בעולם היא עניין השגחי מיוחד משמים, כמו שכתוב (דברי הימים א כט יא) לָךְ ה' הַגְדִּילָהּ וְהַגְבִּירָהּ וְהַתְּפַאֲרָתָהּ וְהַנִּצַּח וְהַהוֹד כִּי לֹא בְשָׂמַיִם וּבְאָרֶץ לָךְ ה' הַמְּמַלְכָהּ וְהַמְּתַנְשֵׂא לְכָל לְרֹאשׁוֹ שֶׁאֵפִילוֹ רִישׁ גְּרוֹתָא (אחראי על שאיבת המים בכפרו) מתמנה משמים. אך יש לזה בפועל גם סיבות גשמיות. 1. בחירות דמוקרטיות. 2. השתלטות של ניצול חוסר דמוקרטיה. כמו שהיה בממשלה האחרונה עם בנט ולפיד. 3. בחירה של העם מתוך מצוקה כפי שהיה עם יפתח. 4. בזמן הנביאים הנביא היה ממנה. אבל יש גם עניין של השתדלות פרטית מצד האדם עצמו שמנסה להיות בראש, ולפעמים עולה בידו.

דמוקרטיה – מעלות וחסרונות

המגרעות של הדמוקרטיה שהחכם הגדול ביותר והטיפש הגדול ביותר יכולים להביע את דעתם בשווה, ויש להם את אותו כח, אף שדמוקרטיה פחות מזיקה מדיקטטורה, כי מתחשבים גם במיעוטים, והיחיד לא עושה כרצונו בכל הציבור, והציבור מעצב את המצב, לפי התורה אין זה ראוי, לכן היה סנהדרין שהוא הכריע, אמנם כמו שהבאנו למעלה כשהיתה שאלה בכנסיה הגדולה שלפני השואה שעלתה על שולחן גדולי ישראל השאלה אם לתמוך במדינה יהודית אף שהיא חילונית, והיו גדולי ישראל שטענו שהדמוקרטיה היא הרע במיעוטו, כיון שבשלטון כזה צריכים להתחשב גם במיעוטים, אבל ודאי שישנם חסרונות כמו שהזכרנו על השוויון הדמוקרטי ניתן לומר מה שאמרו חז"ל (שבת קיט, ב) **לא חרבה ירושלים עד שהשוו בה קמן כגדול**. וכן יש לפרש דברי חז"ל (בבא בתרא עח, ב)

שהיו סופות בערים בחו"ל שהם מקומות מפורסמים של חטאים ופריקת עול ושמו יתברך מתקדש בעונש הרשעים).

באיוב (כח, כד - כו) נאמר: **כד** - כִּי-הוּא, לְקַצוֹת-הָאָרֶץ יִבִּיט; תַּחַת כָּל-הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה-כֹּה לַעֲשׂוֹת לְרוּחַ מִשְׁקָל; וַיִּמַּס, תַּבְּנֹן בְּמַדָּה. **כו** בַּעֲשֻׂתוֹ לְמִטְרַח חֶק; וַיְדַרְךְ, לְחַזִּיזוֹ קְלוֹת. וראה במלבי"ם שם שמפרש דברים נפלאים שכוונת הכתוב ללמד על השגחתו ית'.

חסדי ה' בתועליות הרוחות

בחורף אנו מזכירים בהזכרת הגשם גם משיב הרוח, ויש בזה הודאה על כך שבמקומות הרחוקים מהים, ענני הגשם תלויים ברוח שמביאה את העננים. וכך מפרש המלבי"ם את הכתוב (תהלים קד ד) **"עֲשֵׂה מְלֶאכֶיךָ רוּחוֹת מִשְׁרָתֶיךָ אֵשׁ לְהִטִּי"** שהמלאך הוא השליח ההולך ממקום למקום, ומלאכיו רוחות הם שלוחי ה' להוביל את העננים למקומם.

וכן בקיץ, כמה שמחה יש במקומות החמים כאשר נושבת רוח קרירה נעימה המצננת את החום. חז"ל בגמרא בבא מציעא (פו, א) מספרת על רבי שמעון בן חלפתא שהיה בעל בשר ויום אחד היה לו חם עלה וישב על שן ההר (כנראה בשביל להתאורר יותר) אמר לבתו ביתי הניפי עלי במניפה, ואני אתן לך ככרין של נרד, בינתיים נשבה הרוח, אמר רבי שמעון כמה ככרין דנרד היינו צריכים לתת לה' שמביא לנו את הרוח!..

ואכן הטמפרטורה המאוזנת בכדור הארץ נשמרת על ידי הרוחות שחלקן קרות בגלל שעוברות בקוטב, ולהיפך הרוחות החמות שנוצרות באזור קו המשווה.

הרוחות גם מסייעות באידוי המים וייבוש כמו שכתוב (בראשית ח, א) **"וַיִּזְכֹּר אֱ-לֹהִים אֶת-נַח וְאֶת כָּל-הַחַיָּה וְאֶת-כָּל-הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתְּבֵּה וַיַּעֲבֹר אֱ-לֹהִים רוּחַ עַל-הָאָרֶץ וַיִּשְׁכַּח הַמַּיִם"**. רבותינו אמרו (תענית ג, ב) שרוחות שאחר הגשם מסייעות לגידול הצמחים כמו הגשם עצמו, ככתוב (דברים לב, ב) **"וַיַּעֲרֹף כַּמְטָר כַּחֲחִי תִזַּל כַּפֶּטֶל אֲמַרְתִּי כַּשְׁעִירִים עַל־דְּשָׁא וְכַרְבִּיבִים עַל־עֵשֶׂב"**.

הרוחות קשורות לתפקידי המים שבעולם, הן המובילות את ענני המים מן הים אל היבשות, רוחות המונסון שנוצרות באוקיינוס ההודי כשפני המים קרים יותר, בקיץ מפני היבשה החמים יותר, גורמות לגשמים קיציים המשקים את אותם איזורים. בחורף כאשר פני היבשה קרים יותר נוצרת זרימה הפוכה מהיבשה אל הים והם רוחות יבשות.

לרוחות תפקיד חשוב בהזרמת המים בזרמי הימים ובהובלת עננים טעונים אויר וחום על ידי כך הם תורמים לשמירת הטמפרטורה כאמור.

הרוחות בים מסייעות לתזונת הדגים, משום שעל ידי הסערה שבים המים העליונים נסחפים, והמים שלמטה עולים, תנועות אלו קרויות **נביעות**, והן חיוניות להיי הים ולאדם, הן מביאות מינרלים בעלי ערך מזוני גבוה לרבדים העליונים של הים שבו שוכן רוב החי הימי. שטחי המדגה החשובים ביותר בעולם מצויים באיזורים של נביעה.

שימושים שבני אדם משתמשים ברוח

בעבר השתמשו הרבה מאוד בכחה של הרוח, הרוח היתה מסייעת למלאכה החשובה של הכנת הפת, שהזריה של הגרעינים לנפות מהם את המוץ (=הפרדת הקש מהאוכל) היה

לזה כדבר פשוט, רק כאשר חלילה קורה שרוח סערה עשתה נזקים, אז שמים לב לכוחה הגדול של הרוח.

וגם אז כשיש סופות ורוחות חזקות ספק אם זוכרים אז לברך ברכת שכוחו וגבורתו מלא עולם, וישנם שאפילו לא יודעים שצריך לברך אז ברכת שכוחו וגבורתו מלא עולם...

מהלכות ברכת

שכוחו וגבורתו מלא עולם על הרוח

על איזה רוח מברכים? בירושלמי יש דעה שעל כל רוח צריך לברך, אבל להלכה נוקטים שרק על רוח יוצאת מגדר הרגיל מברכים. יש שנהגו לברך על רוחות חזקות הבאות בזעף שכוחו וגבורתו מלא עולם, ועל רוחות חזקות שאינן בזעף עושה מעשה בראשית. ומכיון שלא ברור במציאות מה הם רוחות הבאות בזעף ומהם שלא בזעף, לכן יש שפסקו לברך רק **עושה מעשה בראשית**. ואמנם, על סערות כמו הוריקן, ציקלון, טורנדו וכדומה פשוט שיש לברך שכוחו וגבורתו לכל הדעות. ויש להסתפק אם מברך על הרוח רק בהיותו בחוץ ורואה את פעולת הרוח או שיש לברך גם ביושבו בביתו ורק שומע את סערת הרוח.

לימוד נפלאות ה' מהרוחות שבים

הסערות שהרוח גורמת בים עלולה להביא לסכנה עצומה, ועל כך נתקנה ברכת הגומל ליורדי הים, ובזמן המקדש היו מביאים קרבן תודה. בתהילים (קז, כד - לא) מתאר דוד המלך את חסדי ה' שרואים יורדי הים: **"כג**. יוֹרְדֵי הַיָּם, בְּאֲנִיּוֹת; עֹשֵׂי מְלֶאכֶה, בְּמַיִם רַבִּים. **כד**. הַמָּה רָאוּ, מַעֲשֵׂי ה'; וַנִּפְלְאוּתֵינוּ, בְּמַצוֹלָה. **כה**. וַיֹּאמְרוּ--וַיַּעֲמֵד, רוּחַ סֶעֱרָה; וַתִּרְוַם גְּלִיו. **כו**. יַעֲלוּ שָׁמַיִם, יִרְדּוּ תְהוֹמוֹת; נִפְשָׁם, בְּרָעָה תִתְמוּגַג. **כז**. חֲוָגוּ וַיְנוּעוּ, פְּשָׁכֹר; וְכָל-חֲכֻמָּתָם, תִּתְבַּלַּע. **כח**. וַיַּעֲקֹוּ אֶל-ה', בְּצַר לָהֶם; וּמִמְצוּקֵיהֶם, יוֹצִיאֵם. **כט**. יָקַם סֶעֱרָה, לְדָמָה; וַיַּחֲשׂוּ, גְּלִיָּהֶם. **ל**. וַיִּשְׁמְחוּ כִי-יִשְׁתַּקּוּ; וַיִּנְחַם, אֶל-מַחוּז חִפְצָם. **לא**. יוֹדוּ לַה' חֶסֶד; וַנִּפְלְאוּתֵינוּ, לְבָנֵי אָדָם." יורדי הים רואים למול עיניהם את עוצמת הרוח שהיא מעשה ה', ומודים על חסד הצלתם.

כמו כן נביא יונה מתאר הנביא את הסערה הגדולה שהיתה בים, בשביל למנוע את יונה מלברוח מדבר ה'. ומלאכי הספינה התגיירו כאשר ראו והבינו איך הרוח עושה את דבר ה', הרי כמה אפשר להתבונן ממעשי ה' ולהתעלות מזה עד שאפשר אפילו להתגייר על ידי זה!

לימוד מהשגחה פרטית הנראית בסערות

"עֲשֵׂה מְלֶאכֶיךָ רוּחוֹת; מִשְׁרָתֶיךָ, אֵשׁ לְהִטִּי". (תהלים קד, ד)

כתב הרד"ק: "הרוחות הנושבות הם מלאכיו ושלוחיו, כי אין דבר במקרה אלא הכל בכונת המכוון".

יש להתבונן בהשגחה המיוחדת שנראית בסערות, יש והיא פוקדת אזור מסויים ומדלגת על משנהו, למרות שהדרך הישרה היא להמשיך באותו כיוון! יש והסערות הורסות חלק ממבנה וחלק אחר נשאר שלם, והצופה עומד ומשתומם למראה עיניו אך מי שמתבונן רואה את פרטי ההשגחה העליונה המתגלים על ידי כך זה צריך להענש וזה לא מקום פלוני צריך שתעבור עליו סופה ומשנהו לא! (אגב, בשנים האחרונות היו מספר פעמים

כא (ד): וַיֹּאמְרוּ לְאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חִפְּצָנוּ! גַּם הֵם רְחוּקִים מִדְּרַךְ הָאֱמֶת. דָּבָר שֶׁלֹּא בֵּא מִחֲמַת תְּאוּוֹה שֶׁהָאֵדָם מִקּוֹשֶׁר בְּחוֹמֵר אֲלֵא מִחֲמַת בְּזִיוֹן לְדַבֵּר ה' הוּא חֲמוּר בְּיֹתֵר. אִם הַחֲטָא בֵּא בְּגַלּל תְּאוּוֹה יֵשׁ תְּשׁוּבָה, אֲבֵל בְּמִקּוּם שְׁאִין תְּאוּוֹה רַק שְׁבִי לְדַבֵּר ה' וְלִכְּן עוֹבֵר עַל הַדְּבָר הָרִי יֵשׁ כִּאֵן קִלְקוּל בְּדַעוֹת, וְלִכְּן הַדְּבָר חֲמוּר הֵרֵבָה יוֹתֵר.

בספר שמואל (א', פרק טו) כששמואל בא לשאול במלחמת עמלק ושואל אותו "יֵיט וְלָמָּה לֹא-שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל ה' וַתַּעֲטֵ אֶל-הַשָּׁלָל וַתַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי ה'..." עונה לו שאול: "כִּי אֵיךְ הָעָם מִהַשָּׁלָל צִאָן וַיִּבְקֹר רֵאשִׁית הַחֶרֶם לְזִבְחַ לַה' אֶ-לֶהֱיָךְ בְּגִלְגָל" ועל זה מוכיח אותו שמואל: "כִּי וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הַחִפְּץ לַה' בְּעֵלּוֹת וַיִּזְבְּחִים בְּשִׁמְעֵ בְּקוֹל ה' הִנֵּה שְׁמַעַ מִזְבֵּחַ טוֹב לְהִקְשִׁיב מִחֻלָּב אֵילִים. כִּג כִּי חֲטָא-קָסָם מְרִי וְאָן וַתִּרְפִּים הַפָּצַר יַעַן מֵאֲסַף אֶת-דְּבָר ה' וַיִּמְאָסָךְ מִמְּלֶךְ."

תוכחה חמורה יש כאן, שמואל ממשיך את מעשיו של שאול כמו עבודה זרה, מדוע חמור כל כך מעשה שאול, ולמה נמשל לעבודה זרה? שאול, אחרי תוכחה שמואל עונה לו שהוא כן צדק ועשה טוב, זה לא חטא של תאוות אלא חטא בדעות, ועל זה באה התוכחה החריפה, שאין זה חטא הבא מתאוות אלא חטא בדעות, כמו חטא עבודה זרה. וזה הביאור בדברי חז"ל שמחלקים בין דוד לשאול, ששאול באחת ולא עלתה לו ודוד בשתיים ועלתה לו. כי בחטא דוד מיד הודה על חטאו, ואף שהחטא נראה גדול יותר, אבל לא היה חטא בדעות.

חז"ל אומרים (יומא ט, ב) שבית המקדש הראשון חרב על עבודה זרה שפיכות דמים וגילוי עריות, וכמו שמוכיח הנביא את ישראל (ישעיהו ג, טו) "וַיֹּאמֶר ה' יַעַן כִּי גָבְהוּ בְּנוֹת צִיּוֹן וַתִּלְכְּנָה נְטוּוֹת (נְטוּוֹת) גְּרוֹן וּמְשַׁקְרוֹת עֵינַיִם הָלוֹךְ וְטָפַף תִּלְכְּנָה וַיִּבְרְגְּלִיהֶם תַּעֲפֹסְנָה". ולכאורה הרי אין זה גילוי עריות ממש רק חסרון בצניעות, אלא, אם היו כשלונות בעריות היה זה פחות חמור, כי אין זה אלא כשלון הבא מחמת תאוות ויש לזה תשובה, אבל כשעבירה זו הופכת לצורת חיים קבועה, הרי החטא הוא באיכות גדולה יותר, וחמור הרבה יותר.

רבים ממעשינו באים מעשייה של שגרה, ולא בגלל שבאמת עשינו קנין פנימי בנפש באותם מעשים, צריך עבודה רבה כדי שתהיה פנימיות במעשים שלו, וחלילה שלא יהיה מקולקל בדעות, שאז מעשיו הרעים נעשים גם הם באיכות לרעה חלילה.

***

לעילוי נשמת מִיֶּשָׁה בֵּן תַּמָּרָה וַיִּצְחָק ת.נ.צ.ב.ה.

***

תרומות והקדשות: 052-718-9446

ספרי רבנו על המדף:

1. "דבר חודש בחודשו" חלק א' ממספר 1 עד מספר 50 בכריכת ספר, 2. "דבר חודש בחודשו" חלק ב' ממספר 51 עד מספר 100 בכריכת ספר, 3. מתן תורה וקבלת תורה, 4. אבילות החורבן, 5. שיעורים בהיסטוריה (מאורעות ימנו). ניתן להשיג את הספרים בחנות "יש כיסוי" [סריגת שוורץ], מלכי ישראל 1, ירושלים טל' 02-5383955.

***

הודעה חשובה לבעלי פלאפון מפוקח: ניתן להתקשר למערכת בדוא"ל או בפלאפון ולקבל העלוניס לפלאפון.

***

להערות והארות, ולקבלת העלון במייל ולתגובות: אש"ל – aeeguds@gmail.com שומעי לקחו של רבינו:

נעשה בעיקר על ידי שהיו זורים לגובה את החיטים, והרוח היתה מסלקת את המוך. עוד שימשה הרוח את האנושות בטחינת הקמח על ידי טחנות הקמח המופעלת על ידי הרוח שטחנו את גרעיני החיטה לקמח.

גם הספינות בים, לפני המצאת מכוונת הקיטור, היו תלויות ברוח שנלכדה במפרשים, נוסף לשימוש בכח הרוח בעבר, גם בימינו כח הרוח מהווה מקור לתעשיית חשמל לא מזהם.

כאשר צורכים אש בחום גבוה כמו כורים, שבהם היו מזקקים את המתכות עשו זאת במקום שיש רוחות נושבות, כי הרוח הנושבת לעבר האש תורמת להגברת האש בגלל החמצן שבא שנמצא באוויר, (כמו שאנו רואים כאשר מנופפים במניפה על גחלים, או נופחים במפוח לתנור גדול והאש מתגברת, בגלל תוספת החמצן שבאוויר).

היו מקרים שהרוחות שבים גרמו שינויים היסטוריים בעולם, כאשר במלחמות טבעו אוניות אויב ברוחות סערה.

שיחות הגה"צ רבי גדליה איזמן שנכתבו על ידי רבינו

עבודת ה' באיכות ופנימיות, וחומרת העבירות שנעשות באיכות ופנימיות.

חז"ל אומרים "אם יאמר לך לא יגעתי ומצאתי אל תאמין". אך עובדה זו קשה לאדם להבין אותה, וזה משום העצלות שיש באדם שלא מניחה לו להאמין בזה, נוח לאדם לחשוב שישגי בלי עבודה. אדם שואל לפעמים "למה לא הולך לוי" ברוחניות, אבל האמת שאם לא עושה ועובד איך יגיע?..!

הרמב"ם בהלכות תשובה (פרק ג' א – ב) מבאר שהעולם והאדם נידונים לפי רוב מעשיהם, ומבאר הרמב"ם כיצד נעשה החשבון לרוב: "...ושקול זה אינו לפי מנין הזכיות והעונות אלא לפי גודלם, יש זכות שהיא כנגד כמה עונות שנאמר יען נמצא בו דבר טוב, ויש עון שהוא כנגד כמה זכיות שנאמר (תהלים ט יח) "טוֹבָה חֲקֻמָּה מִכָּלִי קָרֵב וְחוֹטֵא אֶחָד יֵאָבֵד טוֹבָה הַרְבֵּה", ואין שוקלן אלא בדעתו של אל דעות והוא היודע היאך עורכין הזכיות כנגד העונות". הרי, שלא רק כמות המעשה נשקלת ונמדדת אלא איכות המעשה. וזה דבר שצריך להתעורר בו, הרי רבים המעשים שאנו עושים מתוך רגילות אליהם, אבל לא באיכות שנדרשת, ואם האדם לא פועל ועובד מעצמו כיצד יתעלה?!

רבינו יונה בשערי תשובה (שער ג, ח) כותב: "...והנה הקדמנו לך בשער היראה, כי נתחייב האדם לראות בבנים, ולהכין בהם, ולהבדיל בין עקש ופתלתול ובין הישר הולך, לתועלת נשגבה אשר הודענוך...".

ומביא רבינו יונה דוגמא: "והנה כי תראה אנשים זוללים מזוללים בנטילת ידים וישבו לאכול לחם ואינם מברכים לפני אכלם ואחר אכלם, וכהנה רבות דברי חכמים ותקנותם אשר פורצים גדרם, בזאת יבחנו, בזאת תדע ובחנת את דרכם, כי הם רעים וחטאים לה' מאד ואחריתם עדי אובד. ועליהם אמרו, כל העובר על דברי חכמים חייב מיתה, כי המעללים האלה לא יכריחם היצר עליהם, ולא תתקפם תולדות החומר והתאוה הגשמית לחטוא בהם, אין זה כי אם רוע לב ופרוק עול שמים מעל צוארם. והנה הם ככל המון כת הזדים האומרים לאל (איוב